

Työsuhteet alustataloudessa on tunnistettava ja tunnustettava

FinUnions kannattaa komission tavoitetta parantaa työoloja alustatyössä. Komissio on antanut asiaa koskevan [direktiiviehdotuksen](#) joulukuussa 2021.

Direktiiviehdotus on osa laajempaa kokonaispakettia, jolla pyritään vastaamaan muuttuvaan työelämään ja erilaisiin työn teettämisen tapoihin liittyviin ongelmiin, kuten työsuhdeturvaan ja kollektiiviseen neuvotteluoikeuteen.

FinUnions ja eurooppalaiset palkansaajajärjestöt puolustavat ihmisten oikeutta säädylisiin työsuhteisiin ja niiden tuomaan taloudelliseen turvaan. Tällä on suora vaikutus ihmisen kykyyn rakentaa omaa elämäänsä turvallisemmalle taloudelliselle pohjalle. Alustatalouden yleistyessä onkin tärkeää, että alalla työskentelevien ihmisten asemaa parannetaan ja että heille varmistetaan yhtäläiset edellytykset ja oikeudet, kuin muuallakin työelämässä.

EU direktiivin tavoitteena tulee olla jäsenmaiden velvoittaminen varmistamaan, että työtä tekevän henkilön työoikeudellinen asema on oikea. On taattava, että työsuhteet tunnustetaan aiempaa paremmin ja että työtä ei voi työsuhteen solmimisen sijasta teettää muunlaisessa oikeussuhteessa silloin, kun järjestelyssä täyttyvät työsuhteen tunnusmerkit. Näyttötaakan ei pidä olla työntekijällä.

EU-tason toimet ovat tarpeellisia sekä työntekijöiden vähimmäisturvan parantamisen että sisämarkkinoiden toimivuuden näkökulmasta. Tasavertaisen kilpailun kannalta on ongelmallista, jos työsuhteen tunnusmerkit täyttävää työtä ei ole joissain jäsenmaissa tunnustettu työsuhteiseksi.

EU-tuomioistuin sekä tuomioistuimet useissa EU-maissa ovat todenneet erilaisten kumppanuus- tai toimeksiantojärjestelyjen olevan työsuhteisia. Alustataloudessa työskentelevä henkilö voi olla suoraan tai epäsuorasti työn teettäjän tai alustan pitäjän työnjohdon ja valvonnan alainen ilman tosiasiallista mahdollisuutta päättää itsenäisesti työn tekemisen ajankohdasta tai työn hinnasta.

Samanaikaisesti puuttuvat kuitenkin työsuhteen mukanaan tuomat oikeudet, jotka liittyvät muun muassa työsuojaan, työsuhdeturvaan, työntekijän vakuutuksiin ja ansiosidonnaiseen sosiaaliturvaan.

Tarvetta korjata tilanne perustelee myös kansainvälinen työjärjestö ILO työsuhteen suojaa koskevassa [suosituksessaan](#) (nro 198-2006). Suosituksessa edellytetään toimenpiteitä, joiden avulla estetään se, että työsuhteita ei naamioida muiksi sopimuksiksi.

Keskittyminen työsuhteen tunnusmerkit täyttävien järjestelyjen saattamiseen työsuhteiksi on tärkeää, koska siten vältetään luomasta uutta ryhmää, ns. kolmatta kategoriala, työntekijöiden ja yrittäjien välimaastoon.

Jos erityisesti alustataloudessa työskenteleville luodaan uusia, erillisiä oikeuksia, ongelmana on myös kyseisen työskentelytavan lujittaminen ei-työsuhteiseksi, tuomioistuinten ratkaisusta ja ILO:n suosituksesta poiketen.

SAK ja STTK muodostavat tarkemman kantansa direktiivin yksityiskohtiin direktiivivalmistelun edetessä ottaen huomioon myös Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön ETUC:n vaikuttamis- ja valmistelutyön.

Lisätiedot:

- Susanna SALOVAARA, FinUnionsin johtaja, +32 488 47 95 08, susanna.salovaara@finunions.org
- Pekka RISTELÄ, kansainvälisten asioiden päällikkö, SAK, +358 40 5468781, pekka.ristela@sak.fi
- Paula ILESKIVI, lakimies, SAK, +358 50 565 1664 paula.ilveskivi@sak.fi
- Jaakko HAIKONEN, kansainvälisten asioiden asiantuntija, STTK, +358 40 0273385, jaakko.haikonen@sttk.fi
- Inka DOUGLAS, juristi, STTK, +358 40 154 8960, inka.douglas@sttk.fi